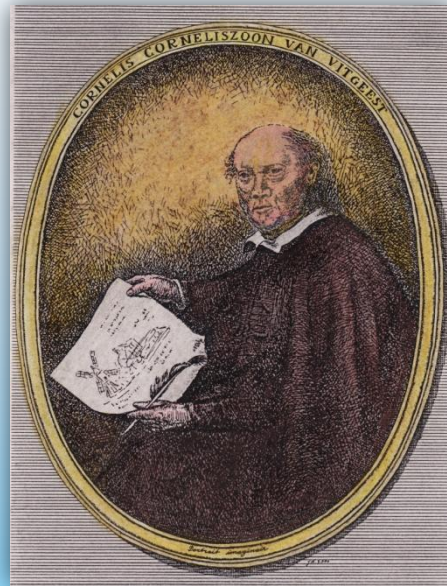

Stichting Cornelis Corneliszoon van Uitgeest

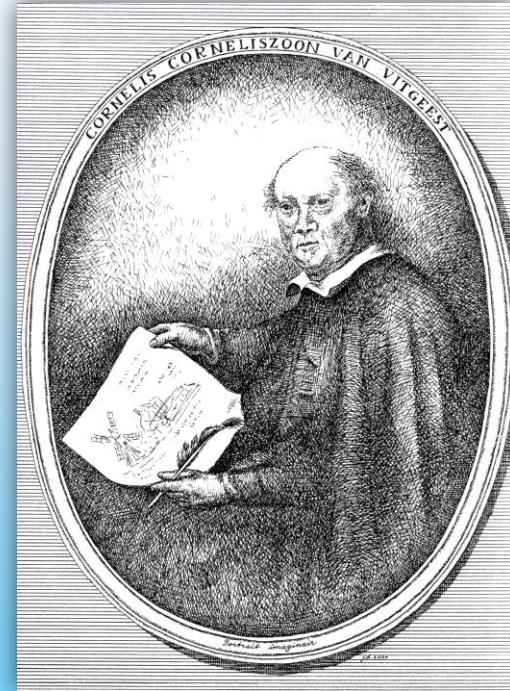

Behoud van het immateriële en materiële erfgoed
van een 16^e-eeuwse uitvinder en innovator...

Uitgeest, 14 januari 2014

Cornelis Corneliszoon van Uitgeest, een opmerkelijk uitvinder en innovator

- Cornelis Corneliszoon van Uitgeest
ca. 1550-1607
- Getrouwd met Tryn Pieters
- Houtsaeger op de Moldyck
- In zijn octrooien:
“Schamel huysman, met wijff ende
kijnderen belast...”
- Leeghwater: “die de boer van Uytgheest
seer wel gekent ende gesproken hadt”

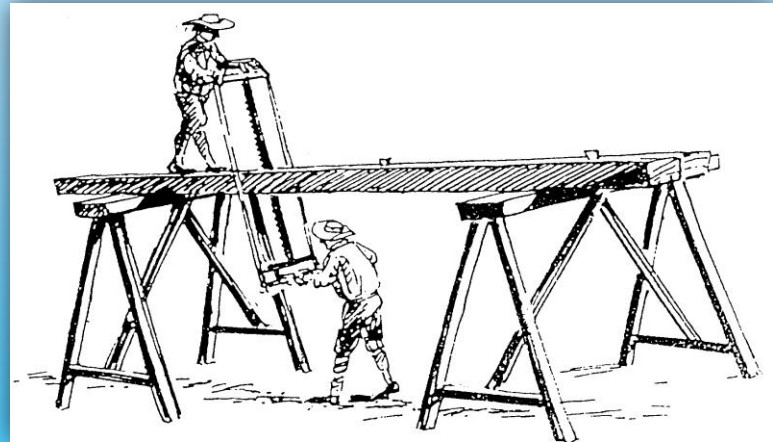
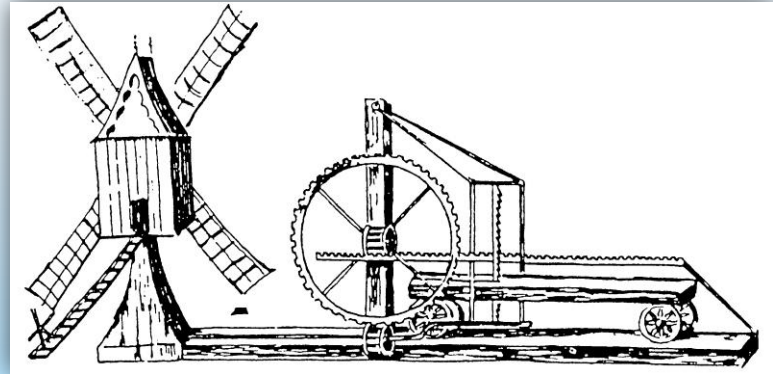
Stichting Cornelis Corneliszoon van Uitgeest

Stichting is een samenwerkingsverband van:

- Stichting Houtzaagmolen 'De Otter'
- Stichting Uitgeester en Akersloter Molens
- Historische Vereniging Oud Uitgeest

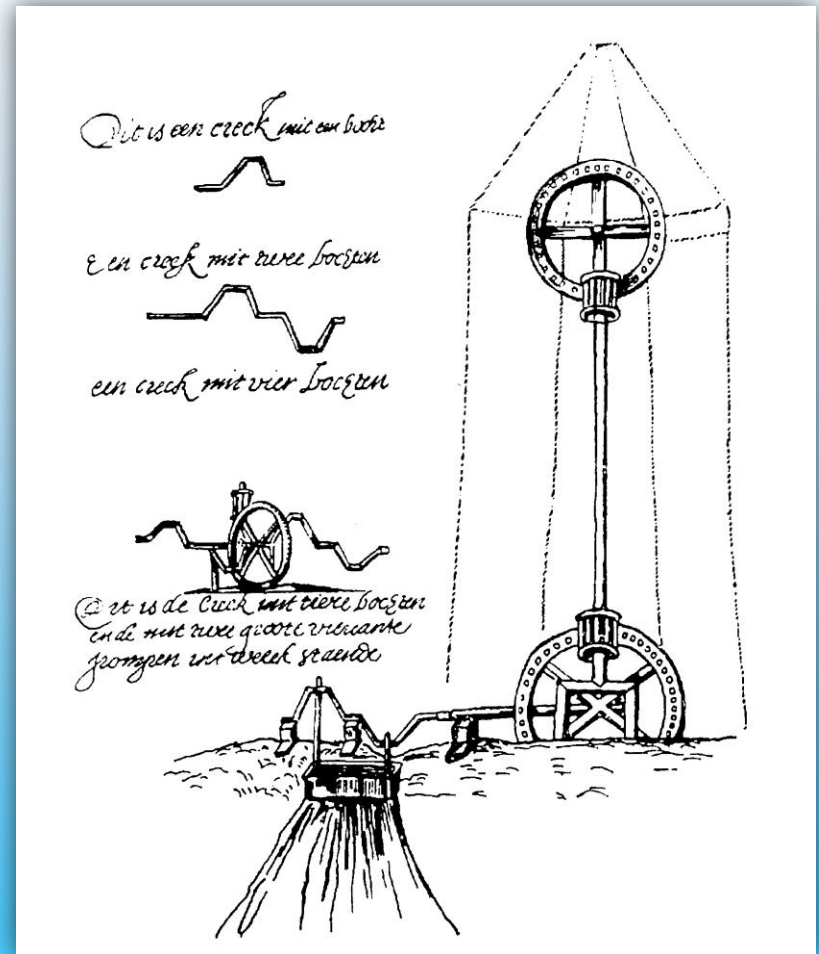
Uitvindingen die de industriële revolutie inluidden...

- **Door wind aangedreven zaagmolen**
Octrooi van de Staten van Holland
d.d. 15 december 1593
- Mechanisch zagen verving handzagen
- Mechanisch zagen 30 maal sneller dan handzagen
- Bij mechanisch zagen meer precisie

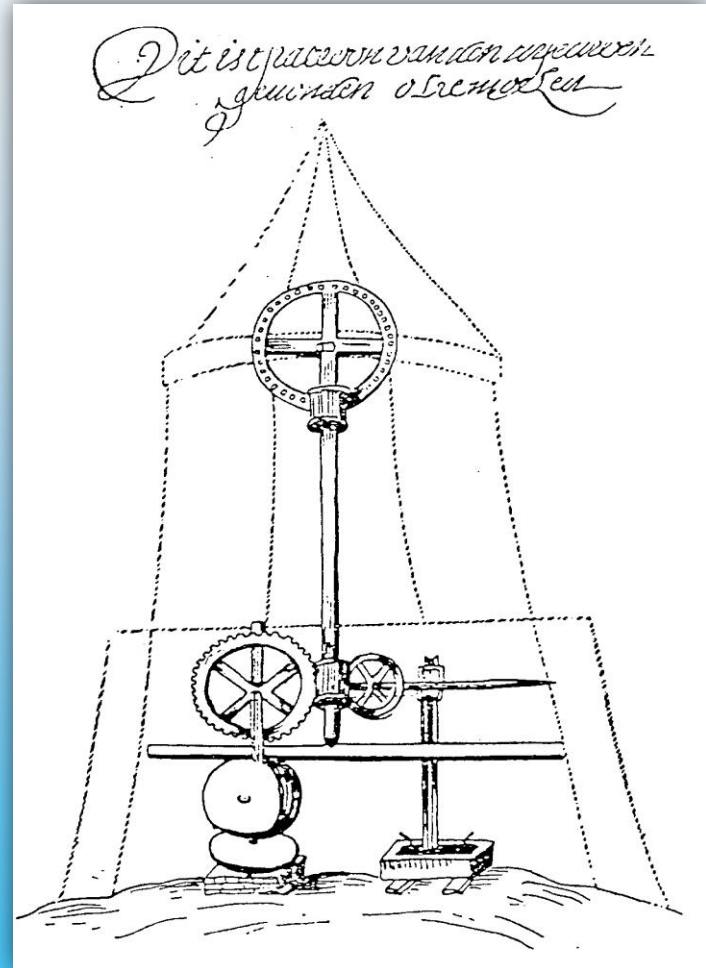
Uitvindingen die de industriële revolutie inluidden...

- **Het besondere Creckwerck** van Yser ofte Hout...
- Octrooi d.d. 6 december 1597 verleend door de Staten van Holland voor krukassen in uiteenlopende typen molens om de roterende beweging van de wieken om te zetten in een lineaire (op en neergaande) beweging

Uitvindingen die de industriële revolutie inluidden...

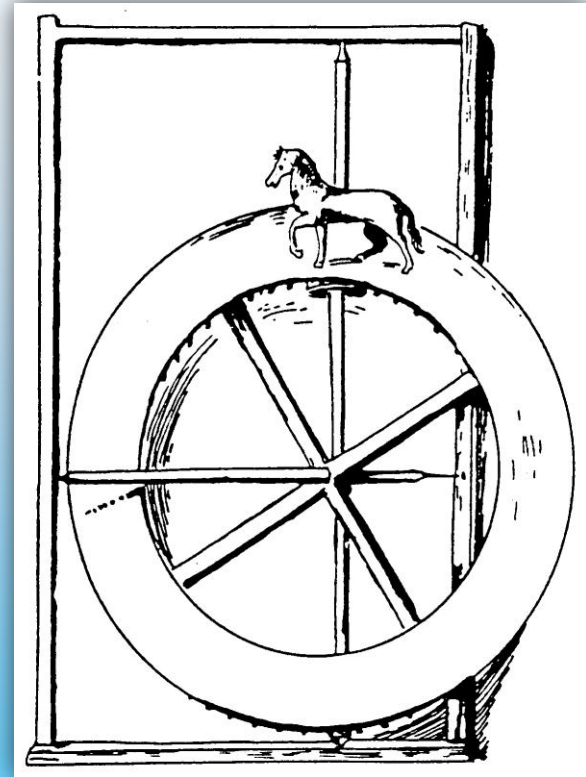
- **De oliemolen met kantstenen**
of 'kollergang'
- Octrooi d.d. 6 december 1597
verleend door de Staten van Holland
voor de verbeterde oliemolen
- Basis voor de Zaanse olie-industrie

Uitvindingen die de industriële revolutie inluidden...

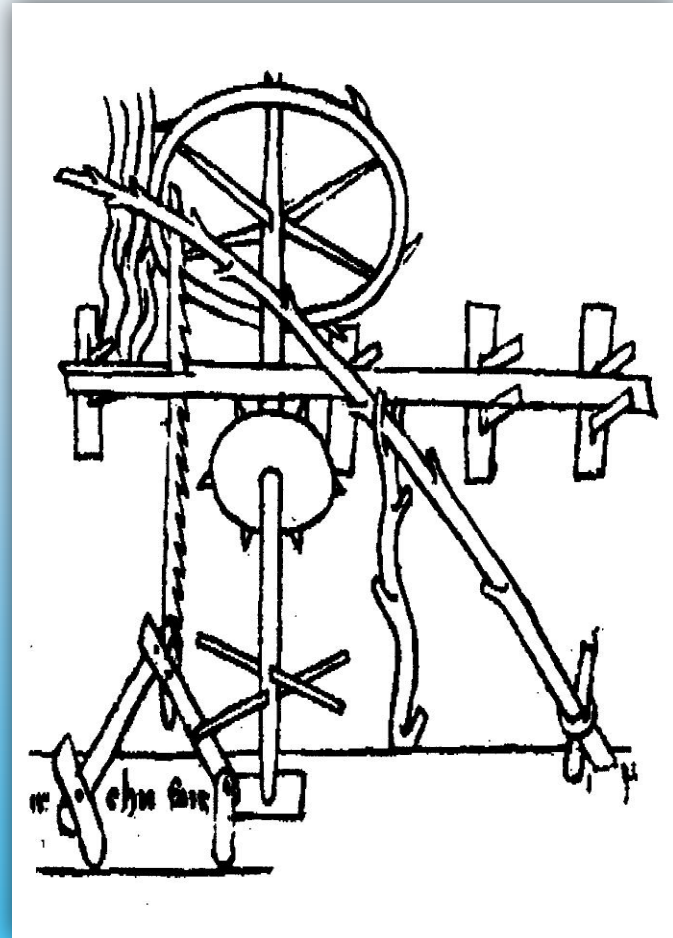
- **Rosmolen met draaischijf**
- Octrooi van de Staten van Holland d.d. 6 december 1599
- **Centrifugaalpomp**
- Octrooi van de Staten Generaal d.d. 25 januari 1602

Bijbehorende tekening is nooit gevonden

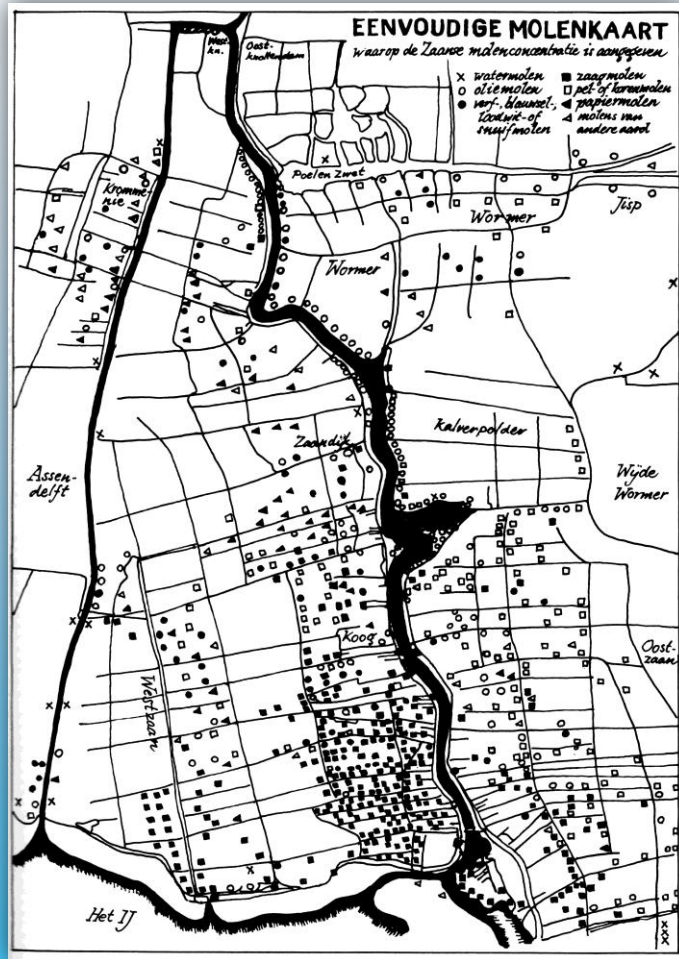

Uitvindingen die de industriële revolutie inluidden...

- Vond Corneliszoon de krukas uit?
Nee. Reeds in de 3e eeuw zaagden de Romeinen marmer met een z.g. excentriek en 1235 schetste de monnik Villard d' Honnecourt een primitieve 'krukas'.
- Vond hij de maalsteen uit?
Nee. Horizontale maalstenen werden reeds voor onze jaartelling toegepast.
- Corneliszoon was wel de eerste die beide systemen in windmolens toepaste.

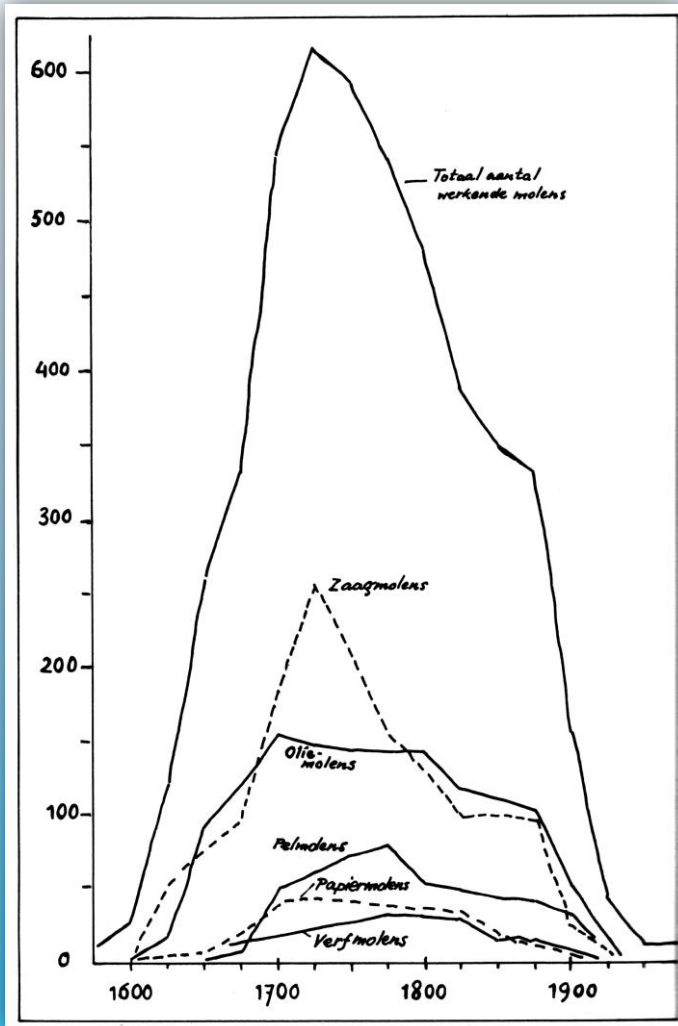
Effecten van de uitvindingen: Zaanstreek eerste industriegebied van Europa

De Zaanstreek, het eerste industriegebied in Europa, een industrieel complex van ongekende omvang.

Aan het einde van de 17^e eeuw stonden er gelijktijdig ca. 500 industriemolens. De meeste houtzaagmolens bevonden zich in en om Westzaandam.

In 1725 ca. 420 molens met vinding van CCvU in de Zaanstreek

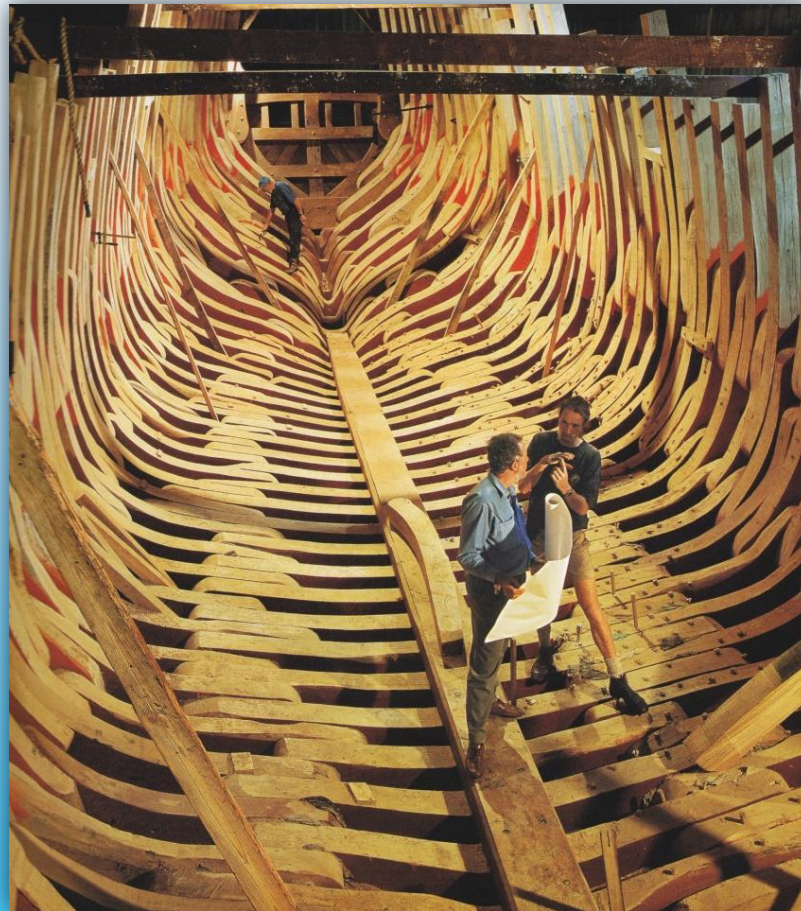
Grafiek geeft beeld van het aantal industriemolens in de Zaanstreek in een tijdsbestek van 300 jaar.

Het gehele industriële complex draaide op windkracht.

In het midden van de 18^e eeuw telde Noord-Holland ca. 1.100 productiemolens (poldermolens niet meegerekend). 448 van deze molens waren houtzagers: 252 in de Zaanstreek, 78 in Amsterdam en 118 elders in Noord-Holland.

Ongekende hoeveelheden gezaagd hout nodig voor de scheepsbouw

Bouw van de 'Duyfken in Fremantle (AUS)

Stichting Cornelis Corneliszoon van Uitgeest

Replica van het jacht 'Duyfken' in Uitgeest (2002)

Stichting Cornelis Corneliszoon van Uitgeest

Parkdeel dat de SCCvU wil gebruiken voor de realisatie van haar doelstellingen

Stichting Cornelis Corneliszoon van Uitgeest

De projectonderdelen: replica van de paltrok

Stichting Cornelis Corneliszoon van Uitgeest

De projectonderdelen: De steiger van de balkenhaven

Stichting Cornelis Corneliszoon van Uitgeest

De projectonderdelen: De balkenhaven

Stichting Cornelis Corneliszoon van Uitgeest

*De projectonderdelen: 'De Corneliszoon',
droogschuur en molenaarshut*

Stichting Cornelis Corneliszoon van Uitgeest

De projectonderdelen: de timmer/instructieloods

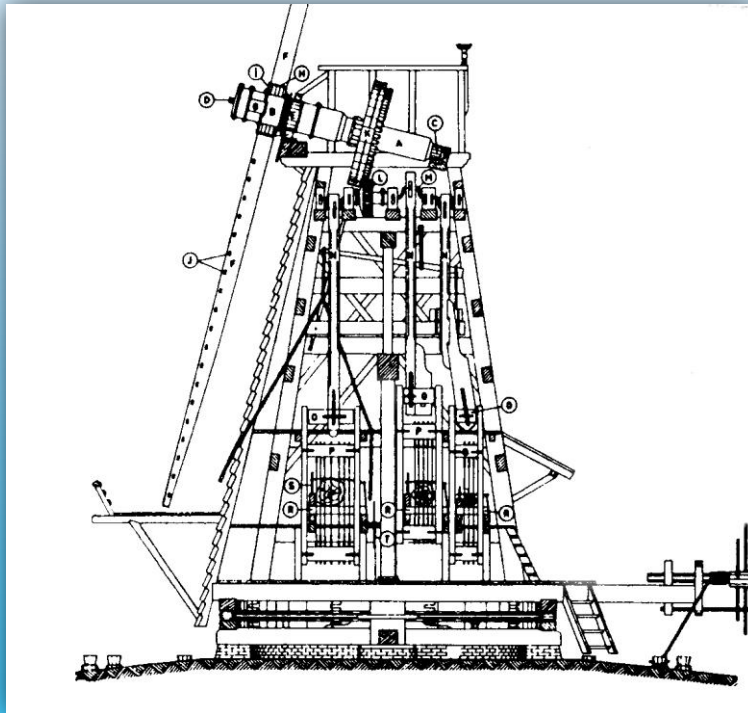

Stichting Cornelis Corneliszoon van Uitgeest

De bouw van de replica

De Paltrok Houtzaagmolen, qua vorm, een 'vreemde eend' in de 'molenbijt'
Een kleine houtzagerij waar 5-6 mensen werkzaam waren... De laatste paltrok werd gebouwd omstreeks 1850.

Stichting Cornelis Corneliszoon van Uitgeest

Strijd voor het behoud van het immateriële erfgoed, het ambacht van molenmaker

Molens zijn grote houten machines, bestaande uit 'staand werk' en 'gaand werk'

*De bouw van het materiële erfgoed:
samenwerking van molenmaker met vrijwilligers*

- Huidige bouwkosten onder druk; weinig opdrachten;
- Deelname vrijwilligers (de eigen ‘timmerploeg’);
- Bijdrage van sponsor;
- Inzet fondswerving (tekort-subsidie na indiening financieel plan);
- Beschikbaarheid timmerwerkplaats
- Technische begeleiding ing. Gerrit Keunen (ex RDMZ).

Exploitatie van het 'molencomplex' tijdens en na realisatie van de paltrok

- Voorstel in de maak voor het gebruik van het park door derden;
- Paltrok en 'De Corneliszoon' zijn bepalend voor de aantrekkelijkheid van het park;
- Daarom jaarlijkse bijdrage gevraagd van park-deelnemers voor de exploitatie van het 'molencomplex';
- Onderhoud 'molencomplex' door 'nieuwe' vrijwilligers en inzet vrijwillige molenaars;
- Inzet LMER, ERIH en VCY. Rondleiders.